

خدایا توفیق مهرورزی نصیب فرما/ چگونه زنگار دل را بزداییم

خدایا روزیم گردان در این ماه مهرورزی نسبت به یتیمان و خوراندن طعام و به آشکار کردن سلام و هم‌نشینی با کریمان به فضل و کرمیت ای پناه آرزومندان.

در دعای روز هشتم ماه رمضان می‌خوانیم: «اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ رَحْمَةَ الْإِيْتَامِ وَإِطْعَامَ الطَّعَامِ وَإِفْشَاءَ السَّلَامِ وَصُحْبَةَ الْكِرَامِ طَوَّلِكَ يَا مَلَجًا الْأَمَلِينَ».

خدایا روزیم گردان در این ماه مهرورزی نسبت به یتیمان و خوراندن طعام و به آشکار کردن سلام و هم‌نشینی با کریمان به فضل و کرمیت ای پناه آرزومندان.

شرح فرازهای دعای روز هشتم ماه رمضان

مرحوم آیت الله مجتهدی تهرانی به تشریح دعای روز هشتم ماه مبارک رمضان پرداخته که در پی می‌آید:

«اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ رَحْمَةَ الْإِيْتَامِ»؛ خدایا در ماه رمضان مهرورزی نسبت به یتیمان را روزی‌ام گردان. اگر قلب ما زنگ بزند، از چه دویایی می‌توان برای رفع آن استفاده کرد. برای این کار باید سحرها قرآن بخوانید تا قلبتان را جلا بدهید. همچنین جان انسان را استغفار سحر جلا می‌دهد و می‌توان با یتیم‌نوازی قلب را جلا داد.

یتیم‌نوازی و ترحم بر یتیمان یکی از دستورات بزرگ اسلام می‌باشد که بر مسلمانان واجب است که در این امر مهم بسیار کوشا باشند چرا که یتیم به کسی گویند که در ظاهر سرپناه و سرپرستی برای خود نداشته باشند (یعنی هیچ کس نباشد که او را سرپرستی کند مثل پدر و مادر) به طوری که فقط خداوند حامی و سرپناه او باشد که خداوند حقوق چنین افرادی را بسیار محترم داشته و بر ترحم به آنان تأکید می‌نماید.

آنچه حضرت امیر مؤمنان علی (ع) می‌فرماید: «اللَّهُ، اللَّهُ بِالْإِيْتَامِ، فَلَا تَغْبُوا أَفْوَاهَهُمْ وَلَا يَضِيعُوا بِحَضْرَتِكُمْ» "خدا را! خدا را! درباره یتیمان، نکند که آنان گاهی سیر و گاه گرسنه بمانند و حقوقشان ضایع گردد! شخص ثروتمند تنها با دست کشیدن بر سر یتیم قلبش جلا پیدا نمی‌کند و باید یتیمان را از نظر مادی تأمین کند و مشکلات مالی آنها را برطرف کند. پس یادتان باشد که رحم کردن به یتیم با خلوص نیت قلب را جلا می‌دهد.

ثواب افطاری دادن

«وَإِطْعَامَ الطَّعَامِ»؛ خدایا روزی کن که من اطعام طعام کنم و افطاری دهم. در ماه مبارک رمضان یکی از چیزهایی که بسیار اهمیت دارد اطعام نمودن و سفره میهمانی پهن کردن برای فقیران و مستمندان در راه رضای خداوند است که از ثواب و منزلت بسیار بالایی برخوردار است. تا آنجایی که نبی مکرم اسلام (ص) در خطبه شعبانیه که در روزهای پایانی ماه شعبان در رابطه با فضائل و اعمال ماه مبارک رمضان ایراد فرمودند در ارتباط پاداش افطاری دادن به روزه داران در ماه رمضان فرمودند: هرکس در این ماه مبارک روزه داری را طعام و افطاری دهد، روز قیامت که قدم‌ها بر صراط می‌لغزد قدم او نخواهد لغزید. در این هنگام یکی از مسلمانان سؤال کرد: یا رسول الله اگر چنانچه کسی این توانایی را نداشته باشد که دیگران را مهمان کند و به آنان طعام داده، آن‌ها را سیر کند چه کند؟ حضرت فرمودند: حتی اگر می‌تواند که به نصف خرما یا جرعه آبی دیگران را مهمان کند برای دوری از آتش جهنم، انجام دهد.

در ماه مبارک رمضان یکی از چیزهایی که بسیار اهمیت دارد اطعام نمودن و سفره میهمانی پهن کردن برای فقیران و مستمندان در راه رضای خداوند است که از ثواب و منزلت بسیار بالایی برخوردار است. حضرت علی (ع) می‌فرماید: «اجود یده! و هو غن ذات الله بخیل! فمن آتاه الله مالا فليصل به القرابه، واليحقسن منه الضیافه» یعنی: دست سخاوتمندی ندارد آن کس که از بخشش در راه خدا بخل می‌ورزد! آن کسی که خدا او را مالی بخشید، پس باید به خویشاوندان خود بخشش نماید و سفره میهمانی خوب بگستراند. و ما نیز از خداوند می‌خواهیم که در این روز ما را یاری فرماید تا در راه رضای او به فقیران و مستمندان اطعام کنیم.

چگونه سلام کنیم

«وَإِفْشَاءَ السَّلَامِ»؛ خدایا روزی کن با صدای بلند سلام کنم. برخی عارشان می‌شود که اول سلام کنند؛ اما هستند برخی که در

سلام کردن با صدای بلند پیش‌دستی می‌کند. همچنین باید سلام را به درستی یعنی «سلامٌ علیکم» جواب داد و از بیان عبارت‌های دیگر مثل «سلام از ماست» جلوگیری کنیم. همچنین سلام کردن مستحب و جواب سلام دادن واجب است.

کلمه سلام بیش از 40 بار در قرآن کریم بکار رفته است. در آیه‌ای خداوند می‌فرماید: «فاذا دخلتم بیوتا فسلموا علی انفسکم تحیه من عندالله مبارکه طیبه» وارد خانه که می‌شوید سلام کنید «فسلموا علی انفسکم» مفسران فرموده‌اند که این آیه از مواردی است که همه مؤمنین به منزله یکدیگر حساب شده‌اند. و سلام کردن به دیگران سلام کردن به خود تلقی شده است و بعضی گفته‌اند که از این آیه استفاده می‌شود که اگر کسی هم در خانه نباشد بر خودتان سلام کنید.

آنچه در این دعا بر آن تأکید شده و از خدا درخواست شده تنها توفیق سلام کردن نیست بلکه افشاء سلام است. یعنی بلند و آشکار سلام کردن می‌باشد. همچنین در روایتی از امام باقر(ع) وارد شده که حضرت فرمودند: «ان الله عزوجل یحب افشاء السلام»؛ خداوند عزوجل آشکارا سلام کردن را دوست می‌دارد.

هم‌نشینی با دیگران موجب انتقال خصلت‌ها می‌گردد

«وَصُحْبَةُ الْكَرَامِ»؛ خدایا توفیق بده در ماه رمضان با افراد کریم و عالم و دانا و متدین هم‌نشین شوم. خدایا توفیق بده که با نیکان رفیق شوم. کاری کنید که رفیقان یک درجه از شما جلوتر باشد. منظور از صحبه الکرام، هم کلام و هم‌نشین شدن با اهل کرم و بخشش است و علت این که این امر از خداوند متعال در این دعا درخواست شده این است که رفاقت و هم‌نشینی با دیگران موجب انتقال خصلت‌ها و خصوصیات دیگران به انسان می‌گردد و به خاطر همین تأثیر پذیری است که اسلام تأکید بسیاری بر دقت در انتخاب هم‌نشین دارد. لذا در این دعا از خداوند عزوجل درخواست توفیق هم‌نشینی با کریمان شده تا بدین واسطه نیز انسان متخلق به کرامت گردد. «بطوْلُک»؛ به حق انعامت. به حق نعمت‌هایی که به ما دادی این دعاها را درباره ما مستجاب کن. «یا ملجأ الاملین»؛ ای کسی که پناه آرزومندانی.

نماز شب نهم ماه رمضان

نمازهای مخصوصی برای هر شب ماه مبارک رمضان از حضرت علی (ع) روایت شده و ثوابهای زیادی برای هر شبی ذکر فرموده اند. این نمازهای مستحبی تماما دو رکعت دو رکعت خوانده می‌شود و خواندن آن در حالت نشسته هم جایز است، لکن ایستاده افضل است.

نماز شب نهم، شش رکعت (سه تا دو رکعتی)، بین نماز مغرب و عشاء در هر رکعت بعد از حمد 7 مرتبه آیه الکرسی و بعد از نماز 50 مرتبه صلوات. حضرت علی (ع) در ثواب این نماز فرمود: ملائکه عمل او را بالا می‌برند، مثل عمل راستگویان و شهداء و صالحین.